

**Franiška PÁRYSOVÁ, Moc a sláva zkřížených ostrvů.
Kariéra Ronovců v době lucemburské.**

Celkem 179 stran

Diplomantka si zvolila téma neobyčejně zajímavé, ale také pracné a metodicky náročné. Předpokládá totiž jak dokonalé zvládnutí faktografie, tak problematiky vážící se k fungování dvora, mentalitě jeho členů a také myšlenkového obzoru české šlechty, jejích představ o politické kariéře a předpokladech úspěchu. Všech úskalí si byla Františka Párysová vědomá a dokázala se s nimi vyrovnat, byť čtenáři své metodické postupy v úvodní pasáži nesdělila. Opřela se především o edice pramenů, literaturu ke 14. století a samozřejmě o nijak početné studie o samotných Ronovcích.

Práci rozdělila do osmi logicky vystavěných kapitol podle potřeby dále dělených na podkapitoly (proti zásadám číselného členění textu je označení dílčích částí podkapitoly 3b). Každé z kapitol předdeslala stručnou charakteristiku rozebíraného problému, zhodnocení politické situace apod.

V první kapitole se autorka zamýšlí nad termínem kariéra a kariérista pro pozdní středověk. Bez zdůvodnění zůstalo převzaté tvrzení (p. Mat'a) o neexistenci „typů životního uplatnění“ pro středověk, stejně jako pro 14. století ještě dost ošidné spojení „zemská služba“ (s. 7). Poněkud do prázdna vyznívá jinak záslužná zmínka o stoupajícím zájmu šlechty o univerzitní studia – pokud je uváděna vídeňská univerzita, chybí připomenutí starší pražské, italských a francouzských univerzit. Poněkud zavádějící je termín císařský dvůr v Norimberku (s. 11), kde je myšleno shromáždění dvora, v souvislosti se zmínkou o „markraběcím dvoře v Brně“ (myšlen dvůr Jana Jindřicha). Zajímavé je upozornění na životní styl šlechty, ale informace o hradech a odívání se textu víceméně ztrácí a chybí jim konkrétní příklady.

V druhé kapitole se diplomantka zamýšlí nad termínem Ronovci, snaží se vymezit příslušníky rodu s různými predikáty a nastínit počátky jeho vzestupu. Logicky obhájí široký pojem Ronovci, kteří jsou právě v takové souvislosti zastoupeni rodovým erbem v erbovní galerii na hradě v Laufu. V této souvislosti chybí odkaz na práci Vladimíra Růžka, s jehož závěry svým tvrzením autorka zřejmě nevědomky polemizuje. Období největší slávy Ronovců, létům 1310-1333, je věnována třetí kapitola (*Nade všechny v Čechách*, s. 33-57). Střízlivě autorka hodnotí působení Jindřicha st. z Lipé, jeho vztah k Janovi Lucemburskému i místo ve střetu šlechty s králem. Připomíná i další Ronovce na Janově dvoře – Hynka Žáka, Hynka Berku a další. Prudký vzestup některých příslušníků rodu zdůvodňuje bohatstvím a zkušenostmi, které je přeurčili k získání mimořádných postů. Po návratu královice Karla do Čech konstatuje lehký ústup rodu, respektive snížení počtu jeho členů v dvorském okruhu. V páté kapitole sleduje Fr. Párysová osudy jednotlivých rodových větví Ronovců na dvorech Karla IV. a Václava IV. Zajímavý je protiklad mezi oblíbencem Václava IV. Jindřichem Škopkem z Dubé a jeho velkým odpůrcem Hynkem Berkou z Dubé na Honštejně, jenž stál věrně při markraběti Joštovi; na Václavově dvoře našel uplatnění též Hynáček z Vízmburka, Jan Krušina z Lichtenburku.

Velmi záslužný je vhléd postavení Ronovců na Moravě, kde se usadili především páni z Lipé (co do majetku by bylo dobré podívat se do moravských zemských desek) a Lichtenburkové. Jejich vliv v Praze však postupně slábl a kolem poloviny 14. století se dostaly i do majetkové krize. Úspěšně se pokouší rekonstruovat oscilaci Ronovců mezi markrabaty Joštem a Prokopem. Chybí citace práce Tomáše Baletky o dvoře markraběte

Jošta. Následující kapitola sleduje osudy rodu v době husitských válek (gramaticky chybný název ostrv ne ostrva, pak by muselo být proti ostrvě = Ostrv proti ostrvi), kdy jednotliví Ronovci bojovali na odlišných stranách. Logicky věnuje větší pozornost umírněnému husitovi Hynkovi Krušinovi z Lichtenburka, ale snaží se postihnout i katolické příslušníky rodů pánů z Dubé, připomíná též Hynka Ptáčka z Pirkštejna.

K pozoruhodným zjištěním autorka dochází též v poslední kapitole nazvané Dynastická politika Ronovců v úvodní, obecné pasáži sledovala výběr partnerů z českých a moravský rodů ve 14. a v 1. polovině 15. století. Dospěla k závěru, že nejčastěji docházelo k sňatkové alianci Ronovců s pány z Kunštátu a Poděbrad (13), často též s Vítkovci a Tasovci (7). Všimla si též sňatků s cizími rody (omylem jsou zřejmě páni von Dohna, jedná se o purkrabí z Donína, z textu není jasné, s kterou z jejich větví). V následujících podkapitolách pak autorka zaznamenala osudy některých zajímavých žen z Lichtenburka, z Lipé a z Dubé.

K orientaci čtenáři slouží přiložené stručné životopisy jednotlivých Ronovců seřazených podle větví. Škoda, že je autorka neopatřila „návodem“, včetně vysvětlení číselné řady.

Slabší stránkou práce je její grafická úprava, která prozrazuje příslovečný chybějící týden, respektive ještě jednu redakci. Jistě by při ní autorka odstranila i překlepy, nezdůvodněné střídání časů, výraznější odsazení odstavců atd. Na druhé straně lze vyzdvihnout svěží styl a čtivost celého obsahově velmi komplikovaného textu.

Předkládaná práce prokazuje autorčin zájem o téma, péli i schopnost vlastních úvah a neotřelých závěrů a stála by, po úpravách, za publikování. Nesporně splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a proto ji doporučuji k obhajobě s hodnocením

Praha 12. května 2008

Prof. Dr. Lenka Bobková, CSc.